

PhDr. Lubomír Zaorálek
ministr kultury

V Praze dne 8. března 2021

Vážené dámy, vážení pánové, drazí kolegové z pestrých odvětví kultury,

nikoho z nás netěší situace, v níž jsme se ocitli. „Jó, to jsem ještě žil,“ zpívá se v krásné písni Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra. Jde o válečný protestsong, ale mně se honí hlavou i při dnešní koronavirové pandemii, ve které jsme zredukovali život na chození do práce a nanejvýš na nějaké testovací místo.

Už rok nám vládne COVID-19 a ještě nějakou dobu nás omezovat bude. Kultura patří k nejvíce zasaženým oborům, mnozí tvůrci nemají jak oslovit publikum, řada z nich tře bídu s nouzí. A je jen slabou útěchou, že podobná situace panuje ve většině zemí kolem nás.

Nešlo to udělat jinak. Vláda musela v předešlém roce přistoupit k četným restrikcím, které v těchto týdnech vygradovaly omezením volného pohybu. Čelíme infekčnějším a nebezpečnějším mutacím nákazy a prioritou je zabránit kolapsu zdravotního systému.

Když jsem na ministerstvo kultury nastupoval, měl jsem mnoho cílů a plánů, s čím pohnout. Člověk mění, život mění. Nyní je klíčové zachránit podstatu. Mým úkolem v téhle těžké době je pomoci co nejširšímu spektru lidí v kultuře, zvláště když se nemohou plně věnovat svému poslání. Kultura musí přežít, a to nejen ve velkých městech, ale i v regionech. Být mimopražským divadelníkem, muzikantem či galeristou vždy vyžadovalo skromnost a oddanost svému povolání. Teď ale jde přímo o uživení sebe sama i své rodiny.

Proto jsme od vypuknutí epidemie spustili několik programů financovaných ze státního rozpočtu. Hned v dubnu minulého roku jsme začali pomáhat neziskovému profesionálnímu živému umění tzv. záchranným balíčkem ve výši jedné miliardy korun. Byl určen pro vás všechny, kteří jste pravidelnými adresáty dotací, a tudíž vás dobře známe. I letos byl program *Kulturní aktivity* navýšen na 664 milionů korun. *Program státní podpory profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů* byl navýšen dokonce na 700 milionů. V nedávné novele zákona o státním rozpočtu bylo ministerstvu kultury alokováno dalších 500 milionů, které v nejbližší době rozdělíme na podporu jak živého umění, tak veřejně přístupných památek, muzeí a galerií. Kromě výrazného navýšení peněz pro neziskové kulturní organizace jsme také výrazně rozvolnili podmínky pro čerpání dotací – oproti minulým letům je tak možné z dotace hradit provozní náklady (mzdové náklady, pronájem), stejně jako akci, která nebyla kvůli epidemii v plném rozsahu realizovatelná, ale byly vynaloženy náklady na její přípravu, na smluvní závazky apod. Tyto prostředky doporučujeme využít též na zajištění pravidelného testování na COVID-19 ve všech kulturních institucích.

Vedle pomoci neziskové kultuře jsme spolu s resortem průmyslu a obchodu v minulém roce připravili pro soukromé firmy i jednotlivce podnikající v kultuře dotační program *COVID – Kultura*. Na první dvě výzvy jsme od vlády obdrželi 900 milionů korun. Na třetí výzvu (pro firmy z živého umění i OSVČ) jsme dostali 800 milionů. Nezapomněli jsme ani na filmaře, kina a další. V únoru tohoto roku vyhlásil proto Státní fond kinematografie samostatnou výzvu pro audiovizi, na kterou je alokováno 200 milionů korun. Ta se bude skládat ze dvou částí: první hodlá pomáhat firmám (zahrnuje produkce i kina), druhá OSVČ.

V této chvíli je již rovněž vyhlášena 3. výzva tohoto dotačního programu, zatím pro OSVČ, které za měsíc únor a březen dostanou částku ve výši 60 000 korun, tak jako to bylo v posledním čtvrtletí minulého roku. Jsem rád, že se nám oproti podzimní výzvě podařilo vedle scénických umění podporu rozšířit ještě o profese z oblasti výtvarného umění, literatury a audiovize. Abychom nemuseli čekat na notifikaci této části výzvy Evropskou komisí, což by značně prodloužilo dobu pro výplatu příspěvku žadatelům, domluvili jsme se s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, že půjdeme cestou tzv. podpory de minimis (podpora malého rozsahu). Žadatelé jen nově podepíší čestné prohlášení, že za poslední tři roky nedostali ve formě dotací v režimu de minimis více než 200 000 eur a výplatě nebude stát nic v cestě. Administrace 3. výzvy dotačního programu *COVID – Kultura* pro OSVČ opět připadla ministerstvu kultury. Peníze bude na základě vyhodnocení žádostí jednotlivým uchazečům vyplácet přímo ministerstvo průmyslu a obchodu. Tak tomu ostatně bylo i na podzim.

Parlament po vyhlášení naší výzvy pro OSVČ schválil také tzv. kompenzační bonus, který bude vyplácet ministerstvo financí. Především novým žadatelům o příspěvek v rámci 3. výzvy *COVID – Kultura* doporučuji nastudovat si podmínky kompenzačního bonusu a vybrat si, zda žádat u nás, nebo na ministerstvu financí. Podobně jako dříve nelze tyto dva druhy podpory kombinovat. Souběžně se však dá požádat o ošetřovné pro osoby pečující o děti, které nemohou v současné době chodit do školky či školy.

S žadatelí z oblasti firem podnikajících v kultuře jsme se dohodli na podobě 3. výzvy, která bude MPO vyhlášena ještě tento měsíc a žadatelé tak získají výraznou podporu za měsíce leden až duben tohoto roku.

Paralelně vyjednáваме s ministerstvem zdravotnictví o rozvolňování opatření, které by mohlo začít, jakmile bude epidemická situace příznivější. Proces uvolňování by podle posledních informací měl opět probíhat na půdorysu známého protiepidemického systému (PES). Chtěli bychom tam však doplnit pravidla fungování pro letní scény. Samozřejmě s ministerstvem zdravotnictví řešíme i podmínky konání letních festivalů. K tomu se logicky váže testování návštěvníků akcí. K pilotním projektům, na nichž by šlo si tento režim vyzkoušet, by mohly patřit koncerty České filharmonie nebo festival Pražské jaro.

Současná hygienická opatření tvrdě dopadla také na provozovatele nestátních, leč veřejnosti přístupných památek, galerií a muzeí. Pro ně připravujeme nový dotační program, který přispěje na nezbytné provozní náklady. Alokováno na to budeme mít několik set milionů korun. Výzvu vyhlásíme v řádu týdnů.

Když na vládě i v parlamentu lobbuji za potřeby kultury, opakovaně připomínám, že kulturní a kreativní sektor vytváří v Evropské unii 5,3 % HDP, tedy násobně více ve srovnání s výdaji, které do něj směřují. Obstarává pracovní místa, produkty a služby s vysokou přidanou hodnotou, přitahuje turisty i zahraniční investory a přispívá k regionálnímu rozvoji. Jde také o

investici do mezinárodní image České republiky. Pokud se o nás v posledních letech mluvilo v zahraničí, bylo to nejen díky koncertům České filharmonie a Mezinárodnímu filmovému festivalu Karlovy Vary, ale i zásluhou oscarové nominace pro film Dcera či videohry Beat Saber. Proto se ministerstvo kultury intenzivně podílí na jednáních o Národním plánu obnovy, v jehož rámci požadujeme několik miliard korun právě i pro kulturní a kreativní odvětví. První peníze, schválí-li je vláda a posléze EU, by mohly do Česka přitéct už v tomto roce.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

nechci končit ciframi, nýbrž hlubokým a upřímným poděkováním. Virus kulturu na kolena nesrazil - zejména zásluhou nápaditých tvůrců, kteří neseděli se založenýma rukama a kmitali i bez nároku na honorář. Nahrávalo se, natáčelo a streamovalo, vznikala pozoruhodná díla literární, výtvarná i hudební. Pokaždé, když jsem se s nějakým originálním projektem setkal, utvrdil jsem se v přesvědčení, že společně infekci převálcujeme, ukončíme paralýzu a vrátíme náš život do kolejí, do kterých patří.

Masivně se testuje, rozbíhá se očkování, světlo světa spatřily nové léky. Ze všeho nejdůležitější je nepropadat malomyslnosti. Prosím vás všechny, nevzdávejme to. Odměnou za naši trpělivost bude potlesk a uznání veřejnosti nejen za to, co během koronakrize vzniklo, ale i za samotný fakt, že jsme stále tady a máme vůli dál lidi oslovovat a bavit.

Držím vám i sobě palce a přeji každému do příštích měsíců pevné zdraví,

